

PLA D'ACOLLIDA

ALUMNAT NOUvingut

Escola La Mercè

Curs 2023-24

Generalitat de Catalunya
Departament d'Educació

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ

2. LÍNIES PRIORITÀRIES D'ACTUACIÓ

- a. MATRICULACIÓ
- b. L'ENTRADA DE L'ALUMNE AL CENTRE
- c. L'AULA D'ACOLLIDA
- d. L'ENTRADA DE L'ALUMNE A L'AULA
- e. ELS ASPECTES DE SOCIALITZACIÓ
- f. L'ORGANITZACIÓ DELS RECURSOS
- g. LA RELACIÓ AMB LES FAMÍLIES

3. ANNEXOS

L'ENTRADA DE L'ALUMNE A L'AULA

ORIENTACIONS

JOCS DE PRESENTACIÓ

EL PROCÉS DE SOCIALITZACIÓ

BLOC A) HÀBITS D'ORDRE I NORMES

BLOC B) HÀBITS DE TREBALL A L'AULA

BLOC C) HÀBITS DE CONVIVÈNCIA I RELACIÓ

L'ORGANITZACIÓ DE L'ENSENYANÇA-APRENTATGE

A. ÀREA DE LLENGUA

B. ÀREA DE MATEMÀTIQUES

C. ÀREA DE CONEIXEMENT DEL MEDI

D. EDUCACIÓ INFANTIL

E. CICLE INICIAL

F. CICLE MITJÀ I SUPERIOR

L'ORGANITZACIÓ DELS RECURSOS

MATERIAL PIL (PROGRAMA D'IMMERSIÓ LINGÜÍSTICA)

MATERIAL DE VOCABULARI I CONVERSA (EXPRESSIÓ ORAL)

MATERIAL DE LECTOESCRITURA

MATERIAL DE L'ÀREA DE MATEMÀTIQUES

JOCS DIDÀCTICS

ASPECTES INFORMATIUS I DIDÀCTICS SOBRE

L'INTERCULTURALISME (Ús exclusiu dels mestres)

INTERNET

1. INTRODUCCIÓ

Tal i com tenim escrit al nostre PEC, la nostra missió ens defineix:

“Som una escola acollidora, oberta a l’entorn i vincle de la rica diversitat cultural del barri i la ciutat. Amb el lideratge compartit de la comunitat educativa cerquem l’èxit educatiu de tot l’alumnat des de la personalització, la proximitat i el treball en equip en base a models pedagògics d’equitat i transformació educativa.”

I la nostra visió ens empeny a treballar per:

“Des de Tortosa serem un referent socioeducatiu de país convertint-nos en motiu d’orgull de la nostra comunitat; esdevenint un centre educatiu restauratiu, atractiu i transformador d’èxit.”
#somlídersfemlíders

Els nostres valors, també publicats al PEC, venen definits pel significat del nostre nom:

- L** **Lideratge:** tu prens les decisions sobre la teva pròpia vida.
Valors: autogestió, presa de decisions i honestedat
- A** **Acompanyament:** tu a la Mercè mai et sentiràs sol/a.
Valors: empatia, cura i acollida
- M** **Motivació:** treballa per aconseguir els teus objectius.
Valors: curiositat, autoestima i optimisme
- E** **Equitat:** el més important ets tu, la justícia social és un dels nostres pilars.
Valors: inclusió, convivència i cohesió
- R** **Resiliència:** rendir-te no és una opció. Entenem l’adversitat com a oportunitat per sortir-ne més forts/es
Valors: orgull, emoció i esforç
- C** **Coratge:** no oblidis que sempre tirem endavant amb actitud.
Valors: valentia, fe i esperança
- È** **Equip:** tu ets qui ets per allò que som tothom (ubuntu).
Valors: respecte, humilitat i vincle

En conseqüència, la raó de ser d'aquest pla d'acollida va molt més enllà d'una directriu del propi sistema. Nosaltres som i volem ser una escola acollidora, on el més important són les persones. I que posa en valor la riquesa cultural d'una comunitat educativa que cada vegada més està formada per alumnat i famílies procedents d'arreu del món.

El nostre recull d'actuacions inclou la flexibilitat. I per tant, aquestes poden ser susceptibles de canvi en funció de les necessitats i potencialitats que se'n vagin derivant, respectant, però, les línies d'actuació prioritàries que s'inclouen en el propi pla.

2. LÍNIES PRIORITÀRIES D'ACTUACIÓ

Amb la finalitat d'aconseguir una verdadera sinergia de cultures, les actuacions programades tenen com a objectius principals **obtenir una bona adaptació i integració al centre**. I a la vegada **posar en valor la cultura, costums i llengua de l'alumnat nouvingut**.

Les actuacions encaminades per assolir aquesta adaptació i integració a l'escola s'han de basar en l'acompliment dels següents objectius específics:

- Facilitar i potenciar la relació de la família nouvinguda amb l'escola.
- Aconseguir que l'arribada i acollida del alumne/a nouvingut/da a l'escola sigui el més positiva possible.
- Donar una escolarització adequada a l'alumne/a nouvingut/da per tal que pugui introduir-se el més aviat possible en la dinàmica educativa del centre.
- Prioritzar, des del primer moment, pel que fa a l'ensenyança de l'ús de la llengua catalana.
- Potenciar la tolerància i el respecte entre els alumnes del centre envers l'alumne/a nouvingut/da, posant en valor la seva cultura, costums i llengua.
- Potenciar la relació entre tots els alumnes com a font d'intercanvi i enriquiment mutu.
- Aplicar situacions que permetin a l'alumne/a nouvingut/da a conèixer, interioritzar i reproduir les principals normes i regles d'ús habitual del centre.
- Realitzar un seguiment acurat del alumne/a nouvingut/da per tal d'analitzar les possibles potencialitats i mancances en el procés de socialització i adaptació al centre, així com també del seu rendiment acadèmic.
- Realitzar quan sigui possible, activitats a nivell de classe o centre, per tal de promoure el coneixement de la diversitat de cultures existents en l'escola.

L'assoliment dels diferents objectius es fonamentarà en una sèrie d'orientacions que fan referència a:

- La matriculació.
- L'entrada de l'alumne/a al centre i a l'aula.
- El funcionament de les Aules d'Acollida.
- Els aspectes de socialització.
- L'organització dels recursos del centre.
- La relació amb les famílies.

2.A. MATRICULACIÓ

ORIENTACIONS

La rebuda ha de ser afable i càlida per facilitar el grau de confiança

La informació sobre el que requereix l'escola ha de ser clara

Escoltar i valorar tota la informació i documentació que la família pugui aportar

Donar totes les orientacions que la família pugui necessitar respecte a l'escolarització dels alumnes i la documentació que sigui necessari aconseguir

Mostrar per part dels/les mestres tot l'interès possible per fer-lo palès a la família, compartint la importància de l'escolarització i explicant la tasca educativa que s'hi desenvolupa

ACTUACIONS

RESPONSABLE

Recepció de la família que sol·licita l'escolarització

Equip directiu

Formalització de la matrícula

Administrativa

2.B. ENTRADA DE L'ALUMNE/A AL CENTRE

ORIENTACIONS

Valorar la gran importància que tenen les diferents actuacions que es realitzen per planificar l'entrada de l'alumne/a al centre ja que determinaran la seva adaptació posterior i l'organització del procés d'ensenyança- aprenentatge.

Tenir clar que totes les actuacions programades han de tenir com a primer objectiu assolir, el seu procés d'integració al centre.

Preparar amb molta cura l'entrada de l'alumne/a l'aula envers els nous companys/es ja que això esdevindrà un fet clau en l'èxit o fracàs adaptatiu.

ACTUACIONS	RESPONSABLE
Adscripció al curs	Equip directiu
Entrevista prèvia	Tutor/a, Tutor/a d'Aula d'Acollida, TIS
Traspàs d'informacions als mestres implicats	Tutor/a

2.C. AULA D'ACOLLIDA

ORIENTACIONS

Les Aules d'Accollida han de ser un espai de referència per l'alumne-a nouvingut al centre pel que fa a la progressiva adaptació e integració al i pel que fa a l'aprenentatge de la llengua catalana.

Les activitats que es desenvolupin a l'aula han de ser ben diversificades, motivadores i enriquidores. S'han d'anar adaptant al ritme d'aprenentatge de cada alumne-a i s'han de centrar bàsicament en l'aprenentatge de la llengua reforçant-se al màxim el llenguatge oral.

Les TAC han de ser una eina d'utilització cabdal en les activitats a desenvolupar pel seu caràcter motivador i pel gran ventall de possibilitats que ofereixen envers els aprenentatges dels alumnes.

Cal establir-se la coordinació necessària entre els membres del claustre i especialment entre els mestres més implicats en el procés d'ensenyança-aprenentatge en la seva planificació, seguiment i avaluació.

ACTUACIONS	RESPONSABLE
Proves inicials	Tutor/a Aula Acollida
Concreció d'un nivell d'aprenentatge dintre l'Aula d'Accollida	Tutor/a Aula Acollida
Horari d'assistència a l'Aula d'Accollida.	Tutor/a, Tutor/a Aula Acollida
Plans de Suports Individualitzats (PI)	Tutor/a, Tutor/a Aula Acollida
Reincorporació a l'aula ordinària	Tutor/a, Tutor/a Aula Acollida, referents comunitaris, alumnes
Avaluació de l'alumne	Tutor/a, Tutor/a Aula Acollida

2.D. L'ENTRADA DE L'ALUMNE/A A L'AULA

ORIENTACIONS

Valorar que una primera experiència acollidora predisposarà a qualsevol alumne/a a adoptar una actitud de conèixer i apropar-se a la nova situació

Iniciar-lo en la perspectiva dels cinc principis restauratius que guien el nostre dia a dia en el centre. l'alumnat ha d'assumir la seva responsabilitat al respecte i col·laborar en la creació de bones relacions. Aquests són:

1. Tothom té una perspectiva única i valuosa
2. Els nostres pensaments i sentiments contribueixen en els nostres comportaments
3. Les nostres accions tenen un impacte en nosaltres mateixos i en els altres
4. Les nostres necessitats ens connecten amb persones i propòsits
5. Les persones més ben situades per resoldre un conflicte són les afectades

Cal afavorir una dinàmica de continuïtat en l'acollida i acceptació que serà responsabilitat de tota l'escola

El tutor/a ha de ser per l'alumne/a el seu primer i millor referent

Veure a l'annex orientacions més concretes per treballar l'entrada a l'aula

ACTUACIONS	RESPONSABLE
Preparació de l'entrada a l'aula envers els nous companys i companyes	Tutor/a, TIS, referents comunitaris
Entrada de l'alumne/a a l'aula	Tutor/a, alumnes
El procés d'adaptació	Tutor/a, alumnes referents, TIS, referents comunitaris

2.E. ASPECTES DE SOCIALITZACIÓ EN EL CONJUNT DELS ESPAIS I ELS SERVEIS DEL CENTRE

ORIENTACIONS

L'alumne/a haurà de conèixer l'espai on s'ha de moure, així com els hàbits, horaris, normes, l'organització del centre en general i de l'aula en particular.

Desplegar el marc restauratiu per fomentar les bones relacions des dels valors del respecte, la inclusió, la participació, la no-violència, l'honestetat, la diferència, la col·laboració, la responsabilització i la reparació

Valorar en l'aspecte d'adquisició d'hàbits com pel que fa a la convivència i relació entre els alumnes, el paper fonamental que juga el claustre en general i no solament els mestres que interactuen amb l'alumne/a tot i que aquests darrers i especialment el tutor/a són el principal referent.

Treballar especialment amb la resta de companys/es l'aspecte d'actituds solidàries, d'ajut i bona convivència envers l'alumne/a nou/va.

Des del primer moment tenir molt clar que l'alumne/a ha d'entrar en la mateixa dinàmica que la resta i per tant cal assegurar que entengui i compregui les normes de funcionament general i comú per tothom.

ACTUACIONS	RESPONSABLE
Hàbits d'ordre i normes fomentant els cercles de conversa	Tutor/a, alumnes, referents comunitaris
Hàbits de treball a l'aula	Tutor/a, alumnes, referents comunitaris
Hàbits de convivència i relació en el marc restauratiu	Tutor/a, alumnes, TIS, referents comunitaris

2.F. ORGANITZACIÓ DELS RECURSOS

ORIENTACIONS

És molt important que el centre accepti que la situació d'aquest alumnat requereix d'uns recursos específics com alguns mestres que li hauran de dedicar algunes hores per la seva atenció més específica.

Convè que des del centre es planifiquin actuacions pel tractament de situacions de coneixement d'altres cultures, de respecte i tolerància.

ACTUACIONS	RESPONSABLE
Creació d'un fons de material	Claustre, TIS, Coordinador/a LIC, Tutor/a Aula Acol·lida
Treball de l'educació intercultural	Equip directiu, Coordinador LIC, Claustre, AMPA

2.G. RELACIÓ AMB LES FAMÍLIES

ORIENTACIONS

És molt important que el centre valori i promogui la relació amb les famílies per implicar-les en el procés educatiu dels seus fills

Convé que des del centre es planifiquin actuacions d'acollida e informatives envers les famílies assegurant una comunicació fiable si convé amb l'ajut de traductors

Tenir en compte el paper de l'escola en la integració de les noves famílies especialment de les mares

ACTUACIONS	RESPONSABLE
Reunions amb totes les famílies	Tutor/a, TIS, referents comunitaris (si s'escau)
Informacions a les famílies	Equip directiu, tutor/a, TIS
Aprenentatge del català	Equip directiu, TIS
Suport de traducció per les famílies	Tutor/a Aula Acollida, Coordinador LIC, TIS, referents comunitaris

ANNEX

L'ENTRADA DE L'ALUMNE/A A L'AULA

ORIENTACIONS

a) Abans de l'entrada a l'aula.

El/la tutor/a ha de parlar a la seva classe de l'arribada d'una manera natural i positiva. Fer-ho a través d'un cercle de diàleg.

En un mapamundi es pot situar d'on ve el/la nen/a i quin itinerari ha fet fins arribar a l'escola.

Es poden explicar, atenent l'edat dels nens/es aspectes o trets socioculturals del país d'origen del nou/va company/a com ara la seva llengua, el tipus d'escriptura, els vestits, la religió, les festes, els costums, etc,...

S'ha de parlar de les potencialitats que pot tenir el/la nen/a, així com les dificultats i mancances que trobarà. Davant una possible situació d'analfabetisme, una bona explicació i justificació facilitarà molt més la comprensió, evitant possibles prejudicis posteriors.

S'ha de sensibilitzar els companys/es sobre la necessitat del seu ajut i per tant s'ha de buscar la màxima implicació possible bàsicament en què l'alumne/a es trobi bé entre nosaltres i aprengui ràpidament.

S'ha de procurar que:

- L'acollida tingui continuïtat.
- Donar des del primer moment unes pautes, normes de convivència i de comportament clares, encara que s'introdueixin progressivament.
- Situar al nen/a en els diferents espais d'ús de l'escola.
- Que des del primer moment se senti atès/a però no atabalat/da.

b) Entrada de l'alumne/a a l'aula.

Presentació al grup classe:

- Mitjançant un cercle de diàleg es presenta el/la nou/va alumne/a i el grup classe. L'alumnat pot expressar-se en la seva pròpia llengua.
- És preferible utilitzar un joc de presentació que ajuda a l'alumne/a com més aviat millor a conèixer el nom dels companys/es del curs. Cada tutor/a podrà utilitzar el procediment que consideri més

oportú. Per facilitar la feina es pot consultar l'aplicació d'un llistat de jocs de presentació que apareixen en el present annex.

Un cop fet això, prèvia planificació, es pot portar a terme alguna activitat per donar a conèixer la seva cultura al grup classe. Si sap llegir i escriure, pot escriure el nom dels companys/es en la seva llengua. Si no sap llegir, el tutor/a pot contar un conte que parli i expliqui coses del seu país o es pot procedir a l'audició d'alguna cançó del seu país.

Designació d'un alumne/a que presenti al nou company/a cada vegada que entri un mestre/a diferent a l'aula. (Només una vegada per mestre/a).

Seure al nou/va alumne/a amb un altre nen/a de la classe durant els primers dies, especialment d'aquell alumne/a que per les seves característiques li pugui facilitar millor l'aspecte de les relacions. Si a la classe hi ha algun alumne/a del mateix lloc de procedència se'ls pot seure junts per facilitar l'aprenentatge de les principals normes de la classe i l'escola. Seria bo que els primers dies el nou alumne/a pugui seure al davant de la classe.

Establir per rotació d'un grup d'alumnes que actuen com a cotutors/es per ensenyar-li les normes de la classe i l'ajudin en el coneixement de les dependències del centre, els canvis de classe, el coneixement i compliment de l'horari i l'adquisició d'un vocabulari bàsic com salutacions, objectes de la classe, etc.

Participació ben aviat en els càrrecs del grup classe. Inicialment pot executar algun càrrec de lideratge en el qual sigui necessari un mínim domini de la llengua oral o escrita deixar-los per més endavant.

JOCS DE PRESENTACIÓ

A continuació es donen a conèixer en el present annex uns jocs de presentació que es poden utilitzar per quan es produeixi l'entrada a l'aula del nou/va alumne/a i per tal de fer les presentacions pertinents respecte a la resta de la classe. Aquests jocs apareixen com a orientadors.

El/la tutor/a de cada classe pot emprar altres procediments o fer les variacions oportunes als jocs presentats en funció de les característiques de la seva classe.

PILOTA CALENTA
OBJECTIUS: Aprendre a través del joc els noms dels alumnes de l'aula e iniciar un petit coneixement del grup
NIVELL: Ed. Infantil i Ed. Primària
AGRUPAMENT: Grup classe
DESENVOLUPAMENT: En rotllana, asseguts o drets. L'animador explica que la persona que rep la pilota ha de donar-se a conèixer dient: <ul style="list-style-type: none">
• El nom amb el qual li agrada que el coneguin.
• El lloc on va nèixer.
• Coses que li agraden.
MATERIAL: Una pilota.
OBSERVACIONS :

LA CADIRA BUIDA
OBJECTIUS: Aprendre a través del joc els noms dels alumnes de l'aula
NIVELL: Cicle Inicial i Cicle Mitjà
AGRUPAMENT: Grup classe
DESENVOLUPAMENT: <ol style="list-style-type: none">
1. Tots asseguts en una rotllana de cadires on hi ha una de buida.
2. L'alumne/a assegut a l'esquerra de la cadira buida comenta el joc dient: "Sóc...i vull que el meu lloc sigui ocupat per..."i assenyalarà un company/a amb el dit.
3. L'alumne/a que ha quedat a l'esquerra de la cadira buida continua el joc.
MATERIAL: Les cadires de la classe.
OBSERVACIONS:

PILOTA A L'AIRE

OBJECTIUS: Aprendre a través del joc els noms dels alumnes de l'aula.

NIVELL: Ed. Infantil i Primària

AGRUPAMENT: Grup classe

DESENVOLUPAMENT:

1. Els jugadors estan situats en rotllana, menys un que es troba al centre a fi de llançar la pilota a la resta.
2. La persona del mig tira la pilota a l'aire a la vegada que diu el nom d'un dels seus companys i torna a la rotllana.
3. La persona el nom de la qual han dit, ha d'agafar la pilota abans no caigui a terra i diu el nom d'una altra persona.
4. El joc va continuant.

MATERIAL: Pilota, disc o objecte similar.

OBSERVACIONS:

- El joc es desenvolupa de forma ràpida.
- No es pot entrar al centre si no t'anomenen.

UNA PILOTA PRESENTADORA

OBJECTIUS: Aprendre a través del joc els noms i algunes dades dels alumnes de l'aula.

NIVELL: Cicle Mitjà i Superior

AGRUPAMENT: Grup classe

DESENVOLUPAMENT:

1. En una rotllana.
2. L'animador llença una primera pilota després de dir el seu nom. Cada noi/noia que la rebi la llençara novament, sempre després de dir el seu nom.
3. Al cap d'una estona, l'animador/a posa en joc una segona pilota tirant-la a algú de qui diu el seu nom.
4. S'introdueix una tercera pilota. Aquesta vegada s'ha de dir una activitat que agrada a la persona a qui l'enviem.

MATERIAL: Una pilota.

OBSERVACIONS:

- Es poden introduir tantes pilotes com es vulgui i anar incorporant noves qüestions.

EL TREN DELS NOMS

OBJECTIUS: Aprendre a través del joc els noms dels alumnes de l'aula d'una manera dinàmica e integradora.

NIVELL: Educació Primària

AGRUPAMENT: Grup classe

DESENVOLUPAMENT:

Tota la classe esta col.locada fent una rotllana. Un alumne/a fa de màquina de tren i va imitant el soroll d'aquest mentre es passeja per davant de la resta de companys/es. S'atura davant d'un/una i si en coneix el nom el diu mentre aquest/a es posa darrera fent cada vegada el tren més llarg.

MATERIAL:

OBSERVACIONS:

- És millor fer-ho en classes amb pocs alumnes si no es fa llarg i pesat.

AQUEST/A ÉS EL MEU/VA AMIC/GA

OBJECTIUS: Integrar tots els alumnes al grup.

NIVELL: Ed. Infantil i Primària

AGRUPAMENT: Grup classe

DESENVOLUPAMENT:

Els participants s'asseuen en rotllana donant-se les mans. Comença un alumne/a presentant el seu company/a de l'esquerra dient :

« **aquest/a és el meu/va amic/ga X** ». Quan diu el nom aixeca la mà del seu amic o amiga a l'aire. Es continua el joc fins que s'han presentat tots els companys.

MATERIAL:

OBSERVACIONS:

- Si es fa amb alumnes més grans es poden introduir algunes dades de coneixement dels companys.

EL PROCÉS DE SOCIALITZACIÓ

A) HÀBITS D'ORDRE I NORMES

1. Posar-se al lloc que indiqui el/la tutor/a quan soni el timbre. Ser puntual.
2. Entrar i sortir correctament.
3. Mantenir silenci en els passadissos.
4. No córrer per l'interior del centre.
5. Mantenir ordenada la taula, cadira i motxilla.
6. Fer bon ús de les papereres de l'aula i del centre.
7. Utilitzar correctament els lavabos.
8. Tenir cura del material d'ús individual.
9. Tenir cura i respectar el material dels companys.
10. Tenir cura del material de l'aula (mobiliari, persianes, parets, material didàctic...).
11. Tenir cura i respectar el material d'ús comú del centre (biblioteca, lavabos...).
12. Tenir cura de la neteja e higiene personal.

B) HÀBITS DE TREBALL A L'AULA

1. Seure correctament als espais diferents de l'aula.
2. Preparar el material necessari per iniciar les sessions.
3. Matenir silenci i postura adequada.
4. Estar atèn a les explicacions del professorat.
5. Intervenir sol·licitant el torn de paraula de la manera consensuada i esperar el torn de paraula.

6. Participar de manera activa a les sessions.

7. Realitzar les activitats proposades.

8. Presentar puntualment les activitats encomanades a classe.

9. Recollir adequadament el material emprat i col·laborar en les tasques d'ordre de l'aula quan finalitzen les sessions.

C) HÀBITS DE CONVIVÈNCIA I RELACIÓ

1. Respectar les diferències dels companys/es (sexe, raça, condició social, religió, disminució física o psíquica, major o menor rendiment escolar).

2. Mantenir una actitud d'ajuda i col·laboració envers el grup classe. Som "ubuntu".

3. Respectar i acceptar les decisions de la majoria, expressant la pròpia visió de les coses.

4. Respectar i valorar al personal del centre, docents i no docents.

5. No barallar-se amb els companys/es.

6. No insultar als companys/es.

7. Requerir l'atenció tutorial davant qualsevol situació que es consideri necessària a nivell personal

L'ORGANITZACIÓ DE L'ENSENYANÇA-APRENTATGE

A) ÀREA DE LLENGUA

La qüestió de la llengua cal considerar-la prioritària per assolir la integració dels alumnes nouvinguts ja que s'entén que sense produir-se uns mínims en l'àmbit de la comunicació es fa difícil l'adaptació al centre i no és possible l'assoliment de les fites educatives que es van plantejant.

ESTRATÈGIES D'INTERVENCIÓ LINGÜÍSTICA AMB L'ALUMNAT NOUINGUT PER FACILITAR LA COMPRESIÓ ORAL

CARACTERÍSTIQUES FORMALS DE LA PARLA DE L'ENSENYANT:

A fi d'ajustar-se al nivell de comprensió de l'alumnat amb poca competència en català i d'esdevenir un bon model lingüístic, l'ensenyant ha d'adaptar el seu discurs, sense, però, deformat-lo ni empobrir la llengua. Caldrà, doncs, que tingui presents les estratègies següents:

Adaptar el ritme del discurs

És bo parlar amb una velocitat una mica inferior a l'habitual. Quan ens dirigim als qui tenen dificultats per entendre'ns, hem de tenir present d'adaptar el nostre discurs a les característiques de l'oient. Parlar més lentament, afavoreix la comprensió.

Completar el missatge amb el llenguatge gestual

S'ha d'acompanyar el discurs amb gestos il·lustradors ajuda a augmentar les possibilitats de comprensió de l'interlocutor. Per tal que l'alumne nouvingut aprofiti aquesta estratègia cal comptar amb una condició: que estableixi contacte visual amb l'ensenyant. Com que aquest fet està subjecte a pautes culturals (en determinades cultures mirar el professor a la cara constitueix un desafiament a l'autoritat i una falta de respecte), cal donar un temps per a l'adaptació abans d'insistir que l'alumne ens miri.

Repetir el missatge, sempre que es cregui necessari amb el màxim de naturalitat, sense apujar el to de veu.

Fer pauses, donen més temps per processar el que ha dit l'ensenyant i, per tant, en faciliten la comprensió.

Tenir cura de la pronúncia

Cal utilitzar una articulació clara i un estil estàndard, vocalitzar bé, és a dir, amb poques contraccions i tenint cura de la pronúncia dels finals de les paraules i frases, ja que aquests són portadors de significat (nombre i gènere/persona i temps verbal) i faciliten la comprensió de l'estructura gramatical.

Exagerar l'entonació

És bo accentuar els elements suprasegmentals de la frase, ja que l'entonació transmet si fem una pregunta, una exclamació, si donem una informació...

Simplificar el vocabulari

Cal canviar paraules complexes per altres de més simples, d'ús més freqüent i properes a l'entorn de l'alumne.

Simplificar la gramàtica

En un moment inicial, és bo simplificar l'estructura gramatical de les oracions. Convé utilitzar enunciats breus, d'estructura senzilla. Cal donar missatges complets (mai frases telegràfiques) però que continguin només el que és imprescindible per a la seva comprensió. Convé evitar frases llargues amb oracions subordinades. En un primer moment es pot tendir a evitar l'ús de temps compostos. Caldrà doncs, adaptar el llenguatge al nivell de l'alumne, però no deformar-lo ni empobrir-lo.

Modificar el discurs

Per tal de fer-se entendre, és bo que l'ensenyant contesti les seves pròpies preguntes repetint-ne la formulació

ESTRATÈGIES D'INTERVENCIÓ LINGÜÍSTICA AMB L'ALUMNAT NOUINGUT PER FACILITAR L'EXPRESSIÓ ORAL

EN LA GESTIÓ DE LA CONVERSA:

És molt funcional per a aquesta tipologia d'alumnes treballar els usos del llenguatge i les fórmules socials pròpies del nostre entorn (*agrair, presentar-se, acomiadar-se, mostrar acord o desacord, etc.*). Així doncs, encara que l'alumnat nouvingut tingui poc domini del català, no se l'ha d'excloure de les activitats de conversa que s'organitzin a l'aula. Cal tenir en compte que en moltes converses sovintegen les intervencions que són pures fórmules convencionals, però que tenen molta importància quantitativa i qualitativa.

Per tal d'aconseguir la intervenció de tot l'alumnat, convé tenir presents les estratègies següents:

Anticipar el tema de conversa a l'alumnat amb poc domini de la llengua i **facilitar-li informació sobre el tema**. Quan es pretén que els alumnes parlin d'un tema, es pot oferir prèviament de forma implícita el lèxic i les estructures que necessitaran utilitzar més.

Ajudar a preparar abans la informació que un alumne pot aportar.

Facilitar l'oportunitat de participar per mitjà de preguntes més o menys obertes, segons el grau de comprensió. Cal estar alerta de fer participar tothom i no només aquells alumnes que ja se sap que poden respondre correctament i ajuden a mantenir el ritme de la classe.

Donar un temps d'espera perquè l'alumne amb poc domini de la nova llengua pugui intervenir. Cal que l'ensenyant faci pauses a fi de no crear ansietat. S'haurà, doncs, d'esperar un temps prudencial abans de reformular la pregunta, de preguntar a un altre alumne o de donar la resposta.

Tenir en compte els companys que de forma natural **faran de model** de la producció verbal de l'alumne nouvingut. És recomanable que aviat se l'interpel·li per tal que pugui imitar-los.

Fer relacionar uns infants amb els altres, explicitant sempre que sigui convenient el model d'intervenció.

Fer d'intermediari entre l'alumne nouvingut i el grup classe. Aquesta situació es pot donar si l'alumne nouvingut parla en veu baixa de forma esquemàtica i l'ensenyant amplia el discurs de l'alumne.

Estimular la participació de l'alumne, mitjançant el reconeixement i elogi dels seus encerts (reforç positiu)

ESTRATÈGIES D'INTERVENCIÓ LINGÜÍSTICA AMB L'ALUMNAT NOUINGUT PER FACILITAR L'EXPRESSIÓ ORAL

EN LA INTERACCIÓ CONVERSACIONAL

Els nens petits adquireixen el llenguatge perquè els pares usen estratègies educatives implícites. És a dir, aporten continguts informatius, corregeixen i expandeixen enunciats incorrectes o incomplets del nen, etc.

En la interacció conversacional, la persona que té més competència lingüística realimenta constantment els coneixements de l'interlocutor.

Confirmar i reforçar amb la repetició l'encert de les seves expressions afavoreix que l'alumne prengui consciència que se'l comprèn i que el diàleg pot continuar. En confirmar la seva producció verbal li transmetem que hem advertit que ja coneix un nou terme, que ha captat un nou detall, i l'animem en la tasca d'adquisició del llenguatge. El fet de redundar en la seva comunicació o d'amplificar les seves formes d'expressió pot incloure, a més, una correcció implícita.

Dirigir la paraula a l'alumne nouvingut des del primer dia tot i que, aquest, pel fet de trobar-se en el període d'adaptació inicial, encara no se senti capaç de respondre.

Proposar temes de conversa relacionats amb els interessos i necessitats dels alumnes, així com del seu entorn immediat.

Valorar i recollir les intencions comunicatives de l'alumne d'IT, les seves iniciatives d'expressió, sigui per mitjà de la paraula, del gest, de sorolls. Per ajudar-nos a sobreinterpretar el missatge que ens vol comunicar l'alumne podem valer-nos de:

- Elements del context immediat (el que acaba de passar, els materials...)
- les indicacions que ens pugui fer, allò que assenyala, etc.

Paral·lelament a l'expressió de l'alumne, l'ensenyant ha d'escoltar activament per tal d'interpretar, completar i reformular en veu alta el missatge i avaluar-lo.

- **Quan no comprèn el missatge** de l'alumne pot **demanar-li aclariments**
- **Si comprèn el missatge** de l'alumne en el registre que l'emet, pot:
  - a) **traduir el llenguatge gestual** de l'alumne en llenguatge verbal

- b) **substituir els termes d'íctics per la denominació concreta**
- c) **interpretar missatges incomplets i ajudar l'alumne a completar-los**
- **Ajustar la seva intervenció a la capacitat de comprensió de l'alumne:**
  - **En alumnes amb poca competència lingüística** es procurarà formular preguntes curtes i tancades.
  - **En alumnes més competents lingüísticament** es pot partir d'una pregunta oberta i molt general, i acotar-la amb preguntes més tancades i concretes.

Formular diversos tipus de preguntes:

- **Procedimentals**, les que tenen a veure amb les rutines de la classe:
- **Convergens**, es resolen de forma molt curta, amb un "sí" o amb un "no" o amb frases molt breus. Normalment no fan reflexionar gaire l'alumne, ja que es basen en la informació presentada abans. Són les més adequades per un moment inicial d'aprenentatge de la llengua:
- **Divergens**, busquen respostes diverses que no siguin breus i que requereixin una reflexió per part dels alumnes. Es tracta que aquests proporcionin la seva pròpia informació en lloc de recordar la que s'ha presentat abans. Els alumnes han de tenir un cert grau de competència lingüística, però cal tendir a anar-les incorporant.

Estimular l'alumne nouvingut a mantenir intercanvis verbals:

Pel que fa a la participació:

a) **centrar l'atenció de l'alumne a l'hora d'intervenir:**

B) **centrar l'atenció de l'alumne sobre l'habilitat que ha de posar en pràctica i donar-li pistes de com ho ha de fer:**

C) **informar l'alumne sobre el contingut del que haurà de resoldre Pel que fa a la producció de mots o enunciats**

Ensenyar ben aviat aquells mots i enunciats que facilitaran l'adquisició del lèxic nou i la comunicació de l'alumne amb els altres.

- per conversar amb els altres
- per adquirir nous coneixements

Donar models per a la construcció del missatge de l'alumne, perquè aquest els reproduïxi de forma total o parcial.

Fer repetir alguns termes clau:

Donar pistes per produir un mot o un missatge, quan l'alumne no recorda el mot o enunciat exacte:

a) Ajudant-se del gest:

- Assenyalant l'objecte que vol que anomeni.
- Dibuint la silueta de l'objecte (a la pissarra, a la taula, a l'esquena de l'alumne, a l'aire...).
- Utilitzant gestos convencionals (gest endavant per indicar futur, gest al mig per indicar el present i enrere per al temps passat).

b) Marcant el començament de la paraula:

E.-*Us en donaré una pista: comença per gui...gui...*

A.-*Guitarra.*

c) Marcant el final de paraula:

A.- *Forner, carnisser, "aviader"...*

E.- *...dor, ...dor*

A.- *Aviador.*

d) Estimulant la visualització mental d'una imatge fent-los centrar en un objecte:

E.-*Prova de recordar el dibuix. Què hi havia al costat de l'armari?*

e) Definint l'objecte per tal d'ajudar-lo a recordar el mot que li falta:

E.-*És un senyal del carrer que té tres llums, un de color vermell, un de carbassa i un altre de verd*

ESTRATÈGIES D'INTERVENCIÓ LINGÜÍSTICA AMB L'ALUMNAT NOUINGUT PER FACILITAR L'EXPRESSIÓ ORAL

LA CORRECCIÓ

Cal ressaltar el caràcter implícit que han de tenir les correccions, és a dir, mai explicitarem "això està malament" o "això no es diu així", sinó que construïm un enunciat correcte. El més important és que la comunicació sigui fluida i que l'interlocutor tingui ganes de comunicar-se. Cal fer una correcció selectiva que s'ajusti al nivell de llenguatge que l'alumne està adquirint.

Les intervencions de l'ensenyant no són de tipus metalingüístic, és a dir, no fan reflexionar l'alumne sobre les seves produccions verbals i els errors que contenen, sinó que tenen sentit dins el mateix acte comunicatiu, en el qual el mestre interactua amb els alumnes sense demostrar superioritat ni excessiva condescendència, però sí ferma i claredat en les seves formulacions verbals.

Estratègies per a una correcció que faci incidència dins del mateix acte comunicatiu:

Fer preguntes d'elecció

Fer repeticions en forma de pregunta:

Fer repeticions adreçades als companys

Fer repeticions en forma d'assentiment

Fer expansions en forma d'assentiment

Fer expansions adreçades als companys

Demanar directament més informació relacionada amb el tema

Demanar la clarificació de la producció verbal de l'alumne

Donar ajuts per a l'autocorrecció

Fer una traducció simultània de l'aportació que fa l'alumne per provocar-li el canvi de llengua

Repetir únicament la incorrecció

Indicar una resposta incorrecta

B) ÀREA DE MATEMÀTIQUES

L'àrea de matemàtiques permet més fàcilment la incorporació d'alumnes nous/noves al ritme de la classe per ser l'àrea més semblant que es treballa a les escoles de tot arreu i per què malgrat estar mediatitzada per la llengua té un llenguatge propi universal. A més a més la coexistència de molt nivells dintre de la mateixa aula facilita l'acolliment de nous alumnes.

Davant l'arribada d'un nou/va alumne/a, la primera cosa que s'haurà de fer serà una avaluació inicial que haurà de servir per:

- **Saber quin nivell** té per adequar-hi la programació de l'àrea.
- **Programar un pla de treball** per l'alumne/a segons el seu nivell.

Per treballar les matemàtiques cal tenir en compte que no s'han de treballar simplement aspectes de numeració i operacions tot i que això representa la tendència generalitzada. S'ha de treballar molt específicament totes aquelles habilitats i conceptes que assegurin una bona lògica i raonament. De tota manera primerament caldrà treballar i assegurar el coneixement i la comprensió d'un lèxic corresponent al llenguatge matemàtic fàcilment aplicable a moltes situacions de la vida quotidiana com ara:

- **Propietats dels objectes:** tou-dur, gruixut-prim, llis-rugos, gran-mitjà-petit,
- **Conceptes espacials:** prop-lluny, davant-darrera, baix-dalt, dins-fora, al mig-al costat-a l'altre costat, dreta-esquerra.
- Les **formes**.
- Els **colors**.
- **Conceptes quantitius:** els ordinals, una mica, pocs, molts, més menys, cap, res.
- **Conceptes de mesura** (molt útils i funcionals): el rellotge, monedes, el pes, la capacitat, la longitud.

Aquest treball ha de ser plantejat de manera funcional i molt relacionat amb el treball d'altres àrees com la llengua, i les experiències. A més a més ha de tenir el suport d'elements gràfics i la utilització d'aspectes culturals diversos que els motivin més com simular situacions a partir d'un succès a un mercat de Marràqueix o a un taller artesà de Rabat.

C. ÀREA DEL MEDI NATURAL I SOCIAL

Convè que l'alumne/a com més aviat millor pugui participar en les classes de socials i naturals. Cal atendre a les consideracions següents:

Quan es tracti d'un alumne/a que ha estat ben escolaritzat i que és capaç de llegir i escriure en una llengua occidental cal plantejar la fita d'una manera immediata.

L'alumne/a ha de tenir ben aviat els mateixos materials que els seus/ves companys/es o en el seu defecte algun quadern d'activitats, fitxes o llibre alternatiu.

S'ha de potenciar la seva participació en les activitats en grup realitzant murals i treballs.

S'ha de recolzar les activitats que realitzi amb el suport visual necessari com ara fotografies, làmines, dibuixos, etc.

S'han d'introduir aspectes socioculturals del seu país d'origen per augmentar la seva motivació.

Quan es tracti d'un alumne/a amb una escolarització deficient o nul·la, és prioritari que aquest/a assoleixi un mínim de vocabulari i comprensió de la llengua catalana, però quan es produeix això, cal incorporar-lo a les classes de medi natural i social.

Potenciar que l'alumne/a escolti utilitzant el màxim de suport visual possible.

Cal procurar que participi en els treballs en grup que realitzin a la classe.

Caldrà adaptar-li activitats de treball individual semblants als que realitzin els seus companys o referents a l'explicació efectuada pel mestre/a: dibuixar, escriure frases, completar frases, relacionar, etc.

D) EDUCACIÓ INFANTIL

Les característiques dels alumnes d'aquesta etapa, faciliten l'assimilació d'hàbits i pautes de conducta social dins la classe.

La tasca pels mestres quan s'incorpori un alumne/a en aquesta etapa ha d'anar en la línia de motivar el nen a participar en les activitats habituals de classe i animar-lo a comunicar-se amb els companys/es i els adults.

Els alumnes nouvinguts no aniran a l'aula d'acollida

E) CICLE INICIAL

El grup i la relació entre iguals té molta importància en aquestes edats. El suport específic es farà tenint en compte aquest aspecte i facilitant la participació activa del nou/va alumne/a en la vida habitual de la classe. Com que al cicle inicial hi ha molts aprenentatges fets i s'està immers en ple procés d'aprenentatge de la lectoescriptura, l'atenció específica girarà en torn aquest procés.

Els alumnes nouvinguts no aniran a l'aula d'acollida però en funció de les necessitats rebran reforços puntuals per part de mestres del mateix cicle.

F) CICLE MITJÀ I SUPERIOR

El treball escolar d'aquests cicles es fa cada vegada més diversificat. Es tracten aprenentatges concrets lligats a les diverses àrees.

L'atenció específica dels alumnes nouvinguts que s'incorporen a aquests cicles es farà en l'objectiu de donar-los les ajudes necessàries per dotar-los de les competències necessàries per la seva participació activa al grup i la millora de la seva autoestima.

Es requereix una atenció específica a l'aula d'acollida per tractar el tema de la llengua oral i començar el procés de lectoescriptura que es treballarà igualment a classe amb el material necessari acordat.

Igualment s'ha d'anar integrant a l'alumne/a en la participació activa de treballs realitzats a l'aula segons les seves possibilitats.